

Nr. 3686/3559/III-5/2024

28.08.2024

Doamnei

Judecător Corina – Alina CORBU,
PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Stimată doamnă președinte,

În referire la **adresa dvs. nr. 1221 din 12.06.2024**, am onoarea să vă transmit alăturat **punctul de vedere** formulat de Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în problema de drept ce formează obiectul **dosarului nr. 1340/1/2024** al Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii, privind: *„Interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 103 alin. (1) lit.d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, în sensul de a se stabili dacă, pentru a se putea reține existența, atât a accidentului de circulație, cât și a vătămării corporale, este necesar ca leziunile traumatice sau afectarea sănătății terței persoane implicate să fie evaluate prin zile de îngrijiri medicale”*, cu termen pentru depunerea raportului la data de **30.09.2024** și termen de soluționare la data de **7.10.2024**.

Potrivit actului de sesizare, recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava, problema de drept s-a ridicat în cauzele de contencios administrativ în care reclamanții au contestat dispoziția șefului Serviciului Rutier din cadrul Inspectoratului Județean de Poliție prin care s-a dispus suspendarea exercitării dreptului de a conduce pentru o perioadă de 180 de zile. Decizia a fost emisă subsecvent adoptării unei soluții de clasare într-un dosar penal,

întocmit ca urmare a producerii unui accident rutier, în urma căruia a rezultat vătămarea corporală a unor persoane care nu au înțeles să formuleze plângere penală și nici să se prezinte la medicul legist, în vederea unei examinări medico-legale.

Analiza practicii instanțelor judecătorești atestă pronunțarea unor soluții divergente, în sensul că unele instanțe au admis acțiunile și au anulat actele administrative contestate, iar altele au respins cererile de chemare în judecată.

I. Soluțiile de admitere¹ a acțiunilor se întemeiază pe lipsa unora din condițiile pentru adoptarea măsurii, respectiv inexistența accidentului de circulație și inexistența vătămării corporale a unei persoane.

În acest sens, se arată care este definiția de către legiuitor a primei sintagme evocate, respectiv, evenimentul care întrunește cumulativ următoarele condiții:

- a) s-a produs pe un drum deschis circulației publice ori și-a avut originea într-un asemenea loc;
- b) a avut ca urmare decesul, rănirea unei sau a mai multor persoane ori avarierea a cel puțin unui vehicul sau alte pagube materiale;
- c) în eveniment a fost implicat cel puțin un vehicul în mișcare.

S-a reținut că, prin Decizia nr. 5/2018 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept s-a statuat că termenul de „rănire” prevăzut de art. 75 lit. b) teza a II-a din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, se interpretează în sensul de „*leziuni traumatice sau afectarea sănătății unei persoane, a căror gravitate este evaluată prin zile de îngrijiri medicale (cel puțin o zi).*”.

Chiar dacă decizia indicată a fost pronunțată în materie penală, ea lămurește noțiunea de accident de circulație din cuprinsul art. 75 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, articol care se aplică și materiei contravenției.

¹ Decizia nr. 187 din 12 martie 2024 pronunțată de Curtea de Apel Suceava - Secția de Contencios Administrativ și Fiscal în dosarul nr. 1919/40/2023; Decizia nr. 261 din 8 aprilie 2024 pronunțată de Curtea de Apel Suceava – Secția de Contencios Administrativ și Fiscal în dosarul nr. 2421/40/2023; Decizia nr. 623 din 27 noiembrie 2023 pronunțată de Curtea de Apel Oradea – Secția de contencios administrativ și fiscal în dosarul nr. 25/83/2023;

S-a reținut în cuprinsul deciziei anterior menționate că:

„Noțiunea de rănire din art. 75 lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu poate avea ca înțeles orice suferință fizică ori atingerea minimală adusă integrității corporale sau sănătății unei persoane, indiferent de gravitate sau orice tip de leziune.”

S-a mai arătat că, «deși gravitatea leziunilor traumatice produse sau afectarea sănătății victimei nu este condiționată, în mod expres, de evaluarea prin zile de îngrijiri medicale necesare pentru vindecare, terminologia folosită de legiuitor conduce la concluzia că este vorba despre o consecință de o anumită gravitate, superioară ca intensitate urmării specifice acțiunii de lovire sau alte violențe prevăzută de art. 193 alin. (1) din Codul penal, deci, pentru a fi îndeplinită cerința prevăzută de art. 75 lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, este necesar să se stabilească, cel puțin, producerea unei leziuni traumatice cuantificată printr-un număr de zile de îngrijiri medicale, ceea ce ar corespunde urmărilor specifice infracțiunii prevăzute de art. 193 alin. (2) din Codul penal.

O asemenea concluzie este exprimată și în doctrină, în sensul că „noțiunea de rănire subliniază ideea de leziune corporală, motiv pentru care ar trebui să existe cel puțin o zi de îngrijiri medicale în ceea ce o privește pe victimă, astfel încât fapta să fie tipică. Credem că aceasta este singura interpretare rațională, rănirea este mai aproape de leziunea traumatică prevăzută de art. 193 alin. (2) din Noul Cod penal, o simplă echimoză nu implică per se necesitatea unor îngrijiri medicale ” (S. Bogdan, D.A. Șerban, G. Zlati, Noul Cod penal. Partea specială. Analize, explicații, comentarii. Perspectiva clujeană, Editura Universul Juridic, București, 2014, pag. 614).

În concluzie, „rănirea” în sensul dispozițiilor art. 338 alin. (1) cu referire la art. 75 lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu constă în orice suferință fizică, ci, cel puțin în leziuni traumatice sau în afectarea sănătății unei persoane, urmări a căror gravitate este evaluată prin zile de îngrijiri medicale (cel puțin o zi), după caz, în una din urmările prevăzute de art. 194 alin. (1) lit.a), c), d) și e) din Codul penal.

Această interpretare corespunde sensului comun al termenului de „rănire”, astfel cum este enunțat de Dicționarul explicativ al limbii române, ceea ce asigură respectarea condiției de previzibilitate a legii penale, având în vedere că noțiunea de „rănire” reprezintă un reper obiectiv de conformare a conduitei destinatarului normei de incriminare.».

În concluzie, s-a reținut că, în speță, nu s-a făcut dovada rănirii vreunei persoane în înțelesul mai sus învederat, nu se poate reține existența unui accident de circulație și, prin urmare, nici condițiile legale pentru suspendarea exercitării dreptului de a conduce.

II. Soluțiile de respingere a acțiunii² au avut în vedere (din perspectiva chestiunii în discuție), faptul că noțiunile de „vătămare corporală” și „rănire” au, în cadrul dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002, un caracter generic, care se aplică oricărei fapte prin care s-a pricinuit unei persoane o vătămare a integrității corporale sau a sănătății, iar nu cel reglementat de art. 181 și urm. din Codul penal³. Aceasta duce la corecta lipsă de raportare la semnificația penală a sintagmei de „vătămare corporală”, cu reținerea ca incident speței a sensului mai larg al termenului, de afectare, de lezare a integrității corporale, de traumatism.

Relativ la Decizia nr. 5/2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție-Complețul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, s-a apreciat că aceasta se referă la interpretarea unor dispoziții privind săvârșirea unor infracțiuni la regimul circulației rutiere, astfel că accepțiunea noțiunilor de „vătămare” și „rănire”, rezultând din această decizie obligatorie, este proprie sferei răspunderii penale, care nu poate fi extrapolată, întrucât urmărește protecția altor valori sociale.

² Decizia nr. 24/R din 16 ianuarie 2024 pronunțată de Curtea de Apel Tg. Mureș – Secția de contencios administrativ și fiscal în dosarul nr. 2771/102/2023; Decizia nr. 5/R-CONT din 15 ianuarie 2024 pronunțată de Curtea de Apel Pitești – Secția a II-a Civilă, de contencios administrativ și fiscal în dosarul nr. 1414/90/2023; decizia nr. 1953 din 28 septembrie 2023 pronunțată de Curtea de Apel București –Secția a IX-a contencios administrativ și fiscal în dosarul nr. 457/3/2023; Decizia nr. 6/R din 18 ianuarie 2023 pronunțată de Curtea de Apel Brașov-Secția de contencios administrativ și fiscal în dosarul nr. 535/64/2022; Decizia nr. 119/R-CONT din 13 februarie 2024 pronunțată de Curtea de Apel Pitești – Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal în dosarul nr. 2180/90/2023; Decizia nr.1096 din 28 noiembrie 2023 pronunțată de Curtea de Apel Ploiești - Secția de Contencios Administrativ și Fiscal în dosarul nr. 1471/105/2023;

³ Autorul sesizării indică dispozițiile art. 181 din Codul penal anterior; această trimitere ar fi trebuit să fie făcută la încadrarea juridică actuală a infracțiunii de vătămare corporală prevăzută de art. 194 ori, după caz, a infracțiunii de vătămare corporală din culpă prevăzută de art. 196 din noul Cod penal;

În consecință, s-a reținut că rănirea și vătămarea sunt chestiuni de fapt, care pot fi dovedite cu orice mijloace de probă, nefiind necesară emiterea unui certificat medico-legal în acest sens.

*

Autorul sesizării nu își exprimă punctul de vedere cu privire la problema de drept sesizată, însă, din analiza jurisprudenței anexate recursului în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava, rezultă că la nivelul Secției de Contencios Administrativ și Fiscal a acestei curți de apel au fost adoptate soluții în sensul primei orientări de jurisprudență.

*

Consider că cea de-a doua orientare de jurisprudență este în litera și spiritul legii, pentru următoarele motive:

§ 1. Cadrul normativ incident

Ordonanța de urgență nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată⁴, modificată și completată

Art. 75 - „Accidentul de circulație este evenimentul care întrunește cumulativ următoarele condiții:

- a) s-a produs pe un drum deschis circulației publice ori și-a avut originea într-un asemenea loc;
- b) a avut ca urmare decesul, rănirea uneia sau a mai multor persoane ori avarierea a cel puțin unui vehicul sau alte pagube materiale;
- c) în eveniment a fost implicat cel puțin un vehicul în mișcare;”

Art. 103 alin. (1) lit. d) în redactarea primită ca urmare a modificărilor aduse prin art. I pct. 23 din Ordonanța Guvernului nr. 1/2022 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația

⁴ Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 670 din 3 august 2006;

pe drumurile publice⁵ - „(1) Suspendarea exercitării dreptului de a conduce autovehicule, tractoare agricole sau forestiere ori tramvaie se dispune:

...

d) pentru o perioadă de 180 de zile în cazul accidentului de circulație din care a rezultat decesul sau **vătămarea corporală** a unei persoane dacă a fost încălcată o regulă de circulație pentru care prezenta ordonanță de urgență prevede suspendarea exercitării dreptului de a conduce și instanța de judecată sau procurorul a dispus clasarea în condițiile art. 16 alin. (1) lit. b), e) și g) din Codul de procedură penală, renunțarea la urmărirea penală, renunțarea la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei dacă nu a fost dispusă obligația prevăzută la art. 85 alin. (2) lit. g) din Codul penal ori încetarea procesului penal în condițiile art. 16 alin. (1) lit. e) și g) din Codul de procedură penală;”.

§ 2. Jurisprudența Curții Constituționale

În jurisprudența Curții Constituționale, problema de drept nu a fost analizată în cadrul controlului de constituționalitate asupra dispozițiilor legale incidente.

Însă, prezintă relevanță jurisprudența dezvoltată în privința dispozițiilor art. 75 și art. 103 alin. (1) lit. c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, potrivit acestei din urmă dispoziții legale, suspendarea exercitării dreptului de a conduce autovehicule, tractoare agricole sau forestiere ori tramvaie operând, pentru o perioadă de 180 de zile și atunci când fapta conducătorului de autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai a fost urmărită ca infracțiune contra siguranței circulației pe drumurile publice și procurorul sau instanța de judecată a dispus clasarea sau achitarea, în condițiile art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare, renunțarea la urmărirea penală, renunțarea la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei dacă nu a fost dispusă obligația prevăzută la art. 85 alin. (2) lit. g) din Legea nr. 286/2009, cu modificările și completările ulterioare, după caz.

⁵ Ordonanța Guvernului nr. 1/2022 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 89 din 28 ianuarie 2022;

Astfel, prin **decizia nr. 1067 din 14 iulie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 571 din 17 august 2009**, Curtea Constituțională a analizat dispozițiile art. 75 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, criticat, împreună cu alte dispoziții legale care au format obiect al excepției de neconstituționalitate din acea cauză sub aspectul unei pretinse lipse de previzibilitate.

Curtea Constituțională a făcut trimitere la cauza Dragotoniș și Militaru – Pidhorni împotriva României, 2007, în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, „din cauza principiului generalității legilor, conținutul acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una din tehnicile tip de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. De asemenea, numeroase legi se folosesc de eficacitatea formulilor mai mult sau mai puțin vagi, pentru a evita o rigiditate excesivă și a se putea adapta la schimbările de situație. Interpretarea și aplicarea unor asemenea texte depind de practică. Funcția decizională acordată instanțelor servește tocmai pentru a îndepărta îndoielile ce ar putea exista în privința interpretării normelor ținând cont de evoluțiile practicii cotidiene, cu condiția ca rezultatul să fie coerent cu substanța infracțiunii și evident previzibilă” și a arătat că textele de lege criticate conțin, pentru rațiunile anterior expuse, o serie de astfel de exprimări generale, revenind instanțelor de judecată sarcina de a decide cu privire la corecta lor interpretare și aplicare în cauzele deduse judecătii. În același context, instanța de contencios constituțional a indicat că excedează competenței sale criticile referitoare la modul de aplicare a normelor ce fac obiectul excepției.

Prin **decizia nr. 1.041 din 14 septembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 715 din 27 octombrie 2010, decizia nr. 124 din 1 februarie 2011 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 171 din 10 martie 2011, decizia nr. 1.599 din 15 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 110 din 13 februarie 2012, decizia nr. 930 din 7 iulie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 601 din 25 august 2011, decizia nr. 122 din 9 martie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 419 din 7 iunie 2017 și decizia nr. 78 din 18 februarie 2020, publicată în**

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 532 din 22 iunie 2020, paragraful 15, Curtea Constituțională, respingând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 103 alin. (1) lit. c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, a observat că textele de lege criticate au în vedere ipoteza în care o faptă a fost urmărită ca infracțiune la regimul circulației pe drumurile publice, dar pentru săvârșirea căreia, procurorul sau instanța a apreciat, observând incidența prevederilor art. 10 din Codul de procedură penală⁶, că nu se impune punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale împotriva învinuitului. Dacă, însă, pe parcursul cercetării penale, se constată că învinuitul a încălcat o regulă de circulație pentru nerespectarea căreia Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 prevede suspendarea exercitării dreptului de a conduce, este firesc ca acest comportament să fie sancționat, în vederea atingerii finalității pentru care acest act normativ a fost edictat, și anume asigurarea desfășurării în siguranță a circulației pe drumurile publice, precum și ocrotirea vieții, integrității corporale și a sănătății persoanelor participante la trafic. Faptul că, ulterior momentului pronunțării de procuror sau instanță a unei dispoziții de neîncepere a urmăririi penale, scoatere de sub urmărire penală sau încetare a urmăririi penale, se dispune de către șeful poliției rutiere pe raza căreia a fost săvârșită fapta suspendarea exercitării dreptului de a conduce autovehicule nu constituie o imixtiune a puterii executive în activitatea autorității judecătorești. Cele două tipuri de organe ale autorității de stat implicate în procedura prevăzută de textele de lege criticate, procurorul și instanța de judecată, pe de o parte, ca reprezentanți ai autorității judecătorești, iar, pe de altă parte, șeful poliției, ca exponent al puterii executive, își exercită atribuțiile specifice în etape distincte, succesive, principiul separației puterilor în stat fiind pe deplin respectat. Totodată, Curtea Constituțională a constatat că nu poate reține nici critica potrivit căreia textele de lege supuse controlului de constituționalitate creează o situație discriminatorie între persoanele cărora le-a fost suspendat dreptul de a conduce pe drumurile publice, ca măsură complementară pentru săvârșirea unei contravenții la regimul rutier, și cele care au fost cercetate penal pentru infracțiuni la regimul rutier

⁶ Corespunzător at. 16 din Noul Cod de procedură penală;

și în cazul cărora s-a dispus una dintre soluțiile prevăzute la art. 103 alin. (1) lit. c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, accesul la justiție fiind deschis, într-un fel sau altul, ambelor categorii de persoane.

În considerentele deciziilor nr. 124/2011, nr. 930/2011, nr. 1.599/2011 și nr. 122/2017, Curtea Constituțională a reținut că accesul la justiție este asigurat, având posibilitatea de a ataca pe calea contenciosului administrativ legalitatea și temeinicia măsurii dispuse de șeful poliției, și persoanele cărora le-a fost suspendat dreptul de a conduce autovehicule, în ipoteza în care procurorul sau instanța a dispus încetarea urmăririi penale sau a procesului penal, după caz, prin aplicarea art. 10 lit. f) din Codul de procedură penală, referitor la lipsa plângerii prealabile, așadar, fără a se mai analiza împrejurările în care a fost săvârșită fapta și fără să mai aprecieze dacă a fost încălcată vreo regulă de circulație.

În plus, în considerentele 18 și 19 ale deciziei nr. 78/2020, distinct de aspectele menționate în jurisprudența sa anterioară, Curtea Constituțională a constatat că suspendarea exercitării dreptului de a conduce, conform textelor legale criticate, apare drept consecință a încălcării unei reguli de circulație de natură a pune în pericol siguranța participanților la traficul rutier, nefiind de natură a încălca dreptul la un proces echitabil și nici dreptul la apărare al persoanei sancționate contravențional. Astfel, persoana careia i s-a suspendat dreptul de a conduce autovehicule are posibilitatea de a ataca pe calea contenciosului administrativ legalitatea și temeinicia măsurii dispuse de șeful poliției rutiere. În plus, suspendarea exercitării dreptului de a conduce pentru o perioadă determinată, când fapta conducătorului de autovehicul a fost urmărită ca infracțiune la regimul circulației pe drumurile publice, iar procurorul a dispus clasarea, nu are semnificația creării unei lex tertia între legea penală și legea contravențională, ci de instituire a unei sancțiuni contravenționale complementare constând în suspendarea exercitării dreptului de a conduce, drept consecință a săvârșirii unei fapte de încălcare a unei reguli de circulație, faptă sancționată contravențional potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002.

Prin **decizia nr. 912 din 5 iulie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 575 din 12 august 2011 și decizia nr. 122 din 9 martie 2017,**

anterior menționată, dispozițiile art. 103 alin. (1) lit. c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, au fost analizate din perspectiva criticii vizând pretinsa încălcare a prevederilor art. 23 alin. (11) din Constituție, referitoare la prezumția de nevinovăție, Curtea Constituțională stabilind că aceste dispoziții legale nu au semnificația unei înfrângeri a prezumției de nevinovăție, întrucât au în vedere ipoteza în care o faptă care a fost urmărită ca infracțiune la regimul circulației pe drumurile publice, dar pentru săvârșirea căreia procurorul sau instanța de judecată a apreciat că nu se impune punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale. Dacă, însă, pe parcursul cercetărilor penale, se constată că învinuitul a încălcat o regulă de circulație pentru nerespectarea căreia Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 prevede suspendarea exercitării dreptului de a conduce, acest comportament este și trebuie să fie sancționat, în vederea atingerii finalității pentru care acest act normativ a fost edictat, și anume, asigurarea desfășurării în siguranță a circulației pe drumurile publice, precum și ocrotirea vieții, integrității corporale și a sănătății persoanelor participante la trafic.

§ 3. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

§ 3.1. Prin decizia nr. LXVI (66) din 15 octombrie 2007 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secțiile Unite, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 537 din 16 iulie 2008, s-a stabilit că sintagma „vătămarea integrității corporale ori sănătății uneia sau mai multor persoane”, conținută în dispozițiile art. 89 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată se interpretează în sensul că se referă doar la vătămările ce necesită pentru vindecare îngrijiri medicale mai mari de 10 zile, precum și celelalte urmări prevăzute de art. 182 alin. (2) din Codul penal.

Înalta Curte a reținut că, pentru stabilirea înțelesului sintagmei „vătămarea integrității corporale sau a sănătății”, în sensul pe care legiuitorul l-a voit prin textul de lege a cărui aplicare a determinat ivirea cazurilor de practică judiciară neunitară, nu se poate recurge decât la ceea ce este evident că s-a urmărit prin reglementarea dată acestor noțiuni prin normele Codului penal, care este legea generală, de referință, în această materie, astfel încât, în absența altor criterii de evaluare a

conținutului sintagmei conținută de dispozițiile art. 89 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, se impune ca aceasta să fie înțeleasă numai în sensul că se referă la vătămările necesitând pentru vindecare îngrijiri medicale cu o durată mai mare de 10 zile, precum și la celelalte urmări incluse în art. 182 alin. (2) din Codul penal.

Așa fiind, infracțiunea de părăsire a locului accidentului, în accepțiunea textului de lege menționat nu poate fi considerată săvârșită cu întrunirea totalității elementelor sale constitutive decât atunci când este realizată și cerința obiectivă impusă de definiția adusă vătămării corporale din culpă prin art. 184 din Codul penal.

§ 3.2. Prin decizia nr.5 din 28 februarie 2018 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 355 din 24 aprilie 2018, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 338 alin. (1) din Codul penal privind infracțiunea de părăsire a locului accidentului, s-a stabilit că termenul de „rănire” prevăzut de art. 75 lit. b) teza a II-a din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, se interpretează în sensul de „leziuni traumatiche sau afectarea sănătății unei persoane, a căror gravitate este evaluată prin zile de îngrijiri medicale (cel puțin o zi) ori printr-una din urmările prevăzute de art. 194 alin. (1) lit. a), c), d) și e) din Codul penal”.

În această cauză, Înalta Curte de Casație și Justiție a fost solicitată de către instanța de trimitere să stabilească dacă, pentru a fi întrunite elementele de tipicitate ale infracțiunii de părăsire a locului accidentului prevăzute de art. 338 alin. (1) din Codul penal cu trimitere la dispozițiile art. 75 lit.b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 este sau nu necesar ca victima accidentului să prezinte leziuni consemnate într-un act medical, cuantificabile într-un număr de zile de îngrijiri medicale și, totodată, să lămurească ce se înțelege, din punct de vedere juridic, prin termenul de „rănire” prevăzut de art. 75 lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, având în vedere că Dicționarul explicativ al limbii române definește „rana” ca fiind „o ruptură internă

sau exterioară a țestului unei ființe vii, sub acțiunea unui agent distrugător; leziune, plagă”.

În considerentele acestei decizii, instanța supremă a arătat că, deși s-ar putea considera că definirea noțiunii de „rănire” se poate realiza prin interpretarea teleologică, respectiv prin raportare la valorile sociale protejate și scopul incriminării, de unde s-ar putea considera că, prin introducerea art. 338 alin. (1) din Codul penal, legiuitorul a înțeles să aibă în vedere orice urmări, inclusiv cele de o gravitate redusă, neevaluate printr-un număr de zile de îngrijiri medicale, totuși, în dezlegarea problemelor de drept sesizate, trebuie aplicată cu prioritate metoda interpretării gramaticale sau literale, pornind de la permisă că dispozițiile de drept penal sunt de strictă interpretare, ținând cont și de necesitatea interpretării acestor dispoziții în acord cu respectarea principiului previzibilității normei de incriminare, cu atât mai mult cu cât, Curtea Constituțională a stabilit că norma de incriminare cuprinsă în dispozițiile art. 338 alin. (1) din Codul penal este constituțională, respectând condițiile de previzibilitate.

Înalta Curte de Casație și Justiție a observat că, aplicând metoda interpretării teleologice, s-ar putea considera că norma de incriminare vizează orice situație care ar putea genera o vătămare fizică unei persoane, însă, o atare concluzie se îndepărtează de la conținutul textului în vigoare și, implicit, de la voința legiuitorului, care nu caracterizează accidentul de circulație de o manieră generală, prin referire la simpla implicare a unor persoane într-un eveniment rutier, ci indică o urmare concretă – „rănirea”, ce reprezintă producerea unui rezultat vătămător pentru integritatea corporală a uneia sau mai multor persoane.

Instanța supremă a arătat că rezultatul interpretării teleologice poate constitui doar un argument de lege ferenda și, observând că interpretarea teleologică poate conduce la o concluzie contrazisă chiar de textul de lege analizat, a dat prioritate aplicării metodei interpretării literale, pornind de la sensul cuvintelor folosite.

În acest context, Înalta Curte a făcut referire la dispozițiile art.36 alin. (3) și (4) și, respectiv, art. 37 alin. (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și

completările ulterioare⁷ și, observând că nu este vorba despre utilizarea unei terminologii juridice, înțelesul noțiunii de „rănire” nefiind explicat prin norme de drept substanțial penal și nici consacrat în doctrină sau prin jurisprudență, a arătat că definirea acestui termen utilizat într-o prevedere legală de incriminare nu poate fi alta decât cea din limbajul obișnuit, pornind de la înțelesul curent al noțiunii.

Împrejurarea că, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 338 alin. (1) din Codul penal, pentru a indica urmările accidentului de circulație, legiuitorul nu a folosit niciunul dintre termenii care se regăsesc în conținutul infracțiunilor contra integrității corporale sau sănătății (lovire, suferințe fizice, leziuni traumatiche, vătămare corporală, vătămarea integrității corporale) nu a fost valorificată drept un argument pentru ca noțiunii de „rănire” să i se ofere, în contextul acestei decizii, un sens extrem de larg, care ar include orice suferință fizică ce a fost cauzată unei persoane, indiferent de tip, intensitatea sau gravitatea acesteia.

Dimpotrivă, s-a observat că, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, „rana” este o vătămare de o anumită intensitate, respectiv „o ruptură internă sau exterioară a țesutului unei ființe vii, sub acțiunea unui agent distrugător; leziune, plagă” și că, în plus, legiuitorul nu a folosit noțiuni cu înțeles mai larg, de tipul „lovire”, consacrat în art. 193 alin. (1) din Codul penal, ce constituie urmarea cea mai ușoară (minimală) a unei agresiuni corporale.

Din acestea, Înalta Curte a concluzionat că urmarea la care art. 338 alin. (1) din Codul penal face trimitere la art. 75 lit.b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, presupune o anumită specificitate și gravitate și, în plus, a arătat că diferențele de înțeles între noțiuni, astfel cum sunt definite în Dicționarul explicativ al limbii române, evidențiază faptul că „rănirea” constituie o vătămare

⁷ **Art. 36 alin. (3) și (4) din Legea nr. 24/2000, republicată, modificată și completată:** „ (3) Termenii de specialitate pot fi utilizați numai dacă sunt consacrați în domeniul de activitate la care se referă reglementarea.

(4) Redactarea textelor se face prin folosirea cuvintelor în înțelesul lor curent din limba română modernă, cu evitarea regionalismelor. Redactarea este subordonată dezideratului înțelegerii cu ușurință a textului de către destinatarii acestuia.”

Art. 37 alin. (2) din aceeași lege: „ Dacă o noțiune sau un termen nu este consacrat sau poate avea înțelesuri diferite, semnificația acestuia în context se stabilește prin actul normativ ce le instituie, în cadrul dispozițiilor generale sau într-o anexă destinată lexicului respectiv, și devine obligatoriu pentru actele normative din aceeași materie.”;

fizică de o anumită consistență, diferită de simpla lovire sau de rezultatul acțiunii de lovire, ceea ce conduce la concluzia că, pentru a caracteriza accidentul de circulație, legiuitorul nu a avut în vedere suferințele fizice minore.

Drept urmare, în cuprinsul aceluiași considerente, instanța supremă a arătat că noțiunea de „rănire” din art. 75 lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare nu poate avea ca înțeles orice suferință fizică ori atingerea minimă adusă integrității corporale sau sănătății unei persoane, indiferent de gravitate sau orice tip de leziune și că, deși gravitatea leziunilor traumatice produse sau afectarea sănătății victimei nu este condiționată, în mod expres, de evaluarea prin zile de îngrijiri medicale necesare pentru vindecare, terminologia folosită de legiuitor conduce la concluzia că este vorba despre o consecință de o anumită gravitate, superioară ca intensitate urmării specifice acțiunii de lovire sau alte violențe prevăzută de art. 193 alin. (1) din Codul penal.

Deci, pentru a fi îndeplinită cerința prevăzută de art. 75 lit.b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, este necesar să se stabilească, cel puțin, producerea unei leziuni traumatice cuantificată printr-un număr de zile de îngrijiri medicale, ceea ce ar corespunde urmărilor specifice infracțiunii prevăzute de art. 193 alin. (2) din Codul penal, o atare concluzie fiind exprimată și în doctrina indicată în considerentele deciziei.

În concluzie, în mecanismul aprioric de unificare a jurisprudenței în materie penală, Înalta Curte de Casație și Justiție a arătat că, „rănirea” în sensul dispozițiilor art. 338 alin. (1) cu referire la art. 75 lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu constă în orice suferință fizică, ci, cel puțin în leziuni traumatice sau afectarea sănătății unei persoane, urmări a căror gravitate este evaluată prin zile de îngrijiri medicale (cel puțin o zi), după caz, în una din urmările prevăzute de art. 194 alin. (1) lit.a), c), d) și e) din Codul penal⁸.

⁸ Urmări specifice infracțiunii de vătămare corporală;

S-a arătat că această interpretare corespunde sensului comun al termenului de „rănire”, astfel cum este enunțat de Dicționarul explicativ al limbii române, ceea ce asigură respectarea condiției de previzibilitate a legii penale, având în vedere că această noțiune reprezintă un reper obiectiv de conformare a conduitei destinatarului normei de incriminare.

În final, Înalta Curte a indicat că, de lege ferenda, se impune intervenția legiuitorului, fie prin modificarea art. 338 alin. (1) din Codul penal, prin menționarea în conținutul normei de incriminare a tuturor elementelor de tipicitate, inclusiv a consecințelor accidentului de circulație, fie prin definirea noțiunii de „rănire” în Titlul X - „Înțelesul unor termeni sau expresii în legea penală”, necesitatea acestui demers fiind reclamată și de alte rațiuni de tehnică legislativă, pentru corelarea alineatului (1) cu alineatul (2) al aceluiași articol.

§ 3.3. Prin decizia nr. 5 din 12 aprilie 2021 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 608 din 18 iunie 2021, în interpretarea dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit. b), art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu prevederile art. 5 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2001, cu modificările și completările ulterioare, s-a stabilit că, instanța de judecată, investită cu soluționarea plângerii contravenționale formulate împotriva unui proces-verbal de contravenție, prin care s-a aplicat sancțiunea complementară a suspendării temporare a exercitării dreptului de a conduce un autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai nu are posibilitatea să examineze proporționalitatea acestei sancțiuni complementare.

În considerentele acestei decizii, cu relevanță pentru prezenta problemă de drept, se reține:

«41. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO), în Decizia de inadmisibilitate dată la 7 decembrie 1999 în Cauza Michel Pewinski împotriva Franței (Cererea nr. 34.604/97)

a statuat că suspendarea permisului de conducere pentru o contravenție la circulația rutieră nu prezumă vinovăția conducătorului auto, de vreme ce este menținută posibilitatea contestării faptelor pentru care a fost aplicată această măsură în fața unui judecător, neavând, prin urmare, un obiectiv punitiv. În această cauză, CEDO a observat că **măsura suspendării dreptului de a conduce autovehicule, ca urmare a săvârșirii unei fapte ce pune în pericol siguranța rutieră (depășirea vitezei legale), avea un caracter esențialmente preventiv, putând fi considerată ca urmărind protecția altor persoane împotriva riscului potențial pe care îl prezintă pentru participanții la trafic un conducător auto care încalcă regulile de circulație rutieră.**

42. Trebuie avut în vedere **aspectul esențial că, în anumite situații, fapta contravențională este în legătură cu aptitudinile și abilitățile contravenienților de a conduce, prin raportare la regulile de circulație, iar retragerea temporară a dreptului de a conduce corespunde necesității primordiale de a ocroti interesele siguranței rutiere, scopul urmărit fiind prevenția, prin limitarea conduitei unui participant la trafic având comportamente periculoase, care a creat un risc de producere a unui eveniment rutier, și, totodată, determinarea respectării pe viitor a obligației, scopuri ce nu pot fi atinse decât prin aplicarea unei sancțiuni complementare.**

43. Îmbunătățirea siguranței rutiere reprezintă un obiectiv central al politicii Uniunii Europene în domeniul transporturilor, având ca scop reducerea deceselor, a vătămărilor corporale și a daunelor materiale, iar un element important al acestui deziderat, declarat prin Directiva (UE) 2015/413 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 2015 de facilitare a schimbului transfrontalier de informații privind încălcările normelor de circulație care afectează siguranța rutieră, îl constituie aplicarea consecventă a sancțiunilor pentru încălcările normelor de circulație săvârșite în Uniune, care pun în pericol semnificativ siguranța rutieră.

44. Prevederile art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3) și art. 102 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 individualizează contravențiile la regimul rutier care impun obligativitatea aplicării sancțiunii complementare.

45. Interpretarea gramaticală a dispozițiilor legale menționate conduce la concluzia că, în dreptul român, suspendarea dreptului de a conduce se aplică în mod obligatoriu, cu titlu

de sancțiune complementară oricărei persoane căreia i s-a aplicat o sancțiune contravențională principală pentru săvârșirea faptelor enumerate de textele menționate.

46. Sancțiunea complementară este stabilită chiar de legiuitor, independent de pericolul social concret al faptei comise, prin indicarea unui număr fix de zile de suspendare a exercitării dreptului de a conduce, în funcție de încadrarea juridică a contravenției săvârșite și prin raportare la gradul de pericol social al faptei săvârșite, apreciat în abstract, legiuitorul prezumând un pericol social suficient de mare care să atragă sancțiunea respectivă.

...

51. Reglementarea unei sancțiuni complementare absolut determinate, incidentă pentru anumite fapte grave, privită în abstract, exclusă procesului de apreciere din partea agentului constatator ori instanței de judecată, este lăsată la latitudinea puterii legiuitoare, în raport cu rațiunile concrete ce o pot justifica la un moment dat, inclusiv frecvența unor fapte similare sau potențiale ori consecințele nefaste ce pot să apară în cazul săvârșirii lor. ».

§ 4. Analiza condițiilor de admisibilitate a sesizării și a problemei de drept

§ 4.1. Recursul în interesul legii îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 514 și art. 515 din Codul de procedură civilă, întrucât a fost declarat de unul dintre titularii acestui mecanism de unificare a jurisprudenței, iar caracterul neunitar al jurisprudenței este dovedit prin hotărârile judecătorești definitive anexate actului de sesizare.

Recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava are ca obiect o veritabilă problemă de drept, a cărei rezolvare presupune determinarea permiselor aplicării măsurii administrative a suspendării dreptului de conduce autovehicule, în ipoteza indicată de autorul sesizării, aceea în care, măsura administrativă este dispusă de șeful poliției rutiere ulterior adoptării unei soluții de clasare a dosarului penal întocmit ca urmare a producerii unui accident rutier, din care a rezultat vătămarea corporală a unei persoane și pentru care nu există dovada, printr-un certificat medico-legal, a numărului de zile de îngrijiri medicale.

Sesizarea de recurs în interesul legii nu conține precizări exprese sub aspectul variantei normative a textului supus interpretării, în condițiile în care, de la data intrării sale în fondul activ al legislației⁹ și până în prezent, norma în discuție a cunoscut două modificări, iar formulele de redactare a textului sunt sensibil diferite. Consider că, în raport de datele emiterii actelor administrative individuale prin care s-a dispus suspendarea dreptului de a conduce, acte contestate în litigiile principale și principiul *tempus regit actum*, Înalta Curte de Casație și Justiție este chemată să analizeze și să ofere o interpretare obligatorie a dispozițiilor art. 103 alin. (1) lit.d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 23 din Ordonanța Guvernului nr.1/2022, jurisprudența neunitară vizând conținutul normativ pe care textul indicat l-a avut anterior modificărilor aduse prin art. I pct. 28 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2024 pentru modificarea și completarea unor acte normative în scopul creșterii siguranței rutiere¹⁰, asupra acestei din urmă formule de redactare a normei, recent intrată în vigoare, nefiind conturată jurisprudență relevantă.

⁹ Lit.d) a fost introdusă în art. 103 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 prin art. I pct. 3 din Legea nr. 152/2019 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 21/2014 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, precum și pentru completarea Ordonanței Guvernului nr. 81/2000 privind inspecția tehnică periodică a vehiculelor înmatriculate sau înregistrate în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 625 din 26 iulie 2019.

Potrivit art. I pct. 3 din Legea nr. 152/2019:

„Se aprobă Ordonanța Guvernului nr. 21 din 26 august 2014 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, adoptată în temeiul art. I pct. III.5 din Legea nr. 119/2014 privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe și publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 635 din 29 august 2014, cu următoarele modificări și completări:

...

3. La articolul I, după punctul 24 se introduc patru noi puncte, punctele 24¹-24⁴, cu următorul cuprins:

...

24⁴. La articolul 103 alineatul (1), după litera c) se introduc două noi litere, literele d) și e), cu următorul cuprins:

«d) pentru o perioadă de 90 de zile în cazul accidentului de circulație din care a rezultat decesul sau vătămarea corporală a unei persoane dacă a fost încălcată o regulă de circulație pentru care prezenta ordonanță de urgență prevede suspendarea exercitării dreptului de a conduce și instanța de judecată sau procurorul a dispus clasarea în condițiile art. 16 alin. (1) lit. b), e) și g) din Codul de procedură penală, renunțarea la urmărirea penală, renunțarea la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei dacă nu a fost dispusă obligația prevăzută la art. 85 alin. (2) lit. g) din Codul penal ori încetarea procesului penal în condițiile art. 16 alin. (1) lit. e) și g) din Codul de procedură penală;

¹⁰ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 610 din 29 iunie 2024;

§ 4.2. Divergența de jurisprudență privește interpretarea sintagmelor utilizate de legiuitor în cuprinsul art. 103 alin. (1) lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 republicată, astfel cum a fost modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 1/2022, din perspectiva premiselor juridice pentru luarea măsurii administrative a suspendării dreptului de a conduce pe o perioadă de 180 de zile, în cazul unui accident de circulație din care a rezultat decesul sau vătămarea corporală a unei persoane, produs ca urmare a încălcării de către conducătorul de autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai a unei reguli de circulație pentru care Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 prevede suspendarea exercitării dreptului de a conduce, atunci când instanța de judecată sau procurorul a dispus clasarea în condițiile art. 16 alin. (1) lit. b), e) și g) din Codul de procedură penală, renunțarea la urmărirea penală, renunțarea la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei dacă nu a fost dispusă obligația prevăzută la art. 85 alin. (2) lit. g) din Codul penal ori încetarea procesului penal în condițiile art. 16 alin. (1) lit. e) și g) din Codul de procedură penală.

În **prima orientare de jurisprudență**, s-a considerat că, deși textul art. 103 alin. (1) lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, modificată și completată utilizează sintagma „vătămarea corporală” a unei persoane, nu trebuie omisă că premisa luării măsurii administrative aflată în discuție este reprezentată de producerea unui accident de circulație, noțiune definită în art. 75 din același act normativ și că înțelesul noțiunii de „rănire” conținută în definiția legală a accidentului de circulație a fost deja stabilit prin decizia nr. 5/2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală¹¹ prin această din urmă noțiune înțelegându-se, în sensul deciziei de unificare a jurisprudenței, leziuni traumatice sau afectarea sănătății unei persoane, a căror gravitate este evaluată prin zile de îngrijiri medicale (cel puțin o zi) ori printr-una dintre urmărirea prevăzute de art. 194 alin. (1) lit. a), c), d) și e) din Codul penal.

¹¹ Prezentată Supra § 3.2.;

Practic, în această orientare de jurisprudență, reperul de interpretare preexistent în privința normei penale este preluat *mutatis mutandis* și în privința măsurii administrative, cu motivarea că, dispozițiile de drept substanțial din materia contravențională se completează cu dispozițiile de drept penal¹². Date fiind, atât originea penală a materiei contravenționale, cât și faptul că diferența dintre cele două materii constă doar în gravitatea mai redusă a faptelor, sintagmele utilizate de legiuitor trebuie să primească același înțeles cu cel deja primit în materie penală.

Dimpotrivă, în cea de-a doua orientare jurisprudențială, se consideră că, din perspectiva aplicării măsurii administrative a suspendării dreptului de a conduce, noțiunea de „vătămare corporală” are un înțeles autonom, neputând fi asimilată noțiunilor utilizate în art. 194 din Codul penal care incriminează infracțiunea de vătămare corporală, astfel încât măsura administrativă poate fi aplicată chiar și atunci când vătămarea corporală nu a fost evaluată, printr-un certificat medico-legal, în care să fie individualizat numărul de zile de îngrijiri medicale necesare pentru vindecare.

În această orientare, s-a dat prevalență scopului preventiv al măsurii administrative, acela de a înlătura o stare de pericol pentru circulația pe drumurile publice, stare de pericol determinată, în principal, de încălcarea unei reguli de circulație pentru care Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 prevede suspendarea dreptului de a conduce și, din această perspectivă, s-a subliniat că valorile sociale ocrotite prin adoptarea măsurii administrative în discuție sunt diferite de cele avute în vedere de dispozițiile de drept penal interpretate în decizia în interesul legii nr. 66/2007 și decizia nr. 5/2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

§ 4.3. Consider că această din urmă orientare de jurisprudență este în litera și spiritul legii.

§ 4.3.1. Din interpretarea logico-sistematică a dispozițiilor art. 103 alin. (1) lit.d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile

¹² Potrivit art. 47 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, modificată și completată: „Dispozițiile prezentei ordonanțe se completează cu dispozițiile Codului penal și ale Codului de procedură civilă, după caz.”;

publice, republicată, astfel cum acestea au fost modificate prin art. I pct. 23 din Ordonanța Guvernului nr. 1/2022, rezultă că, pentru luarea măsurii administrative a suspendării dreptului de a conduce autovehicule, tractoare agricole sau forestiere ori tramvaie pe o perioadă de 180 de zile, este necesară îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții:

- (i) producerea unui accident de circulație;
- (ii) din accidentul de circulație să fi rezultat decesul sau vătămarea corporală a unei persoane;
- (iii) încălcarea, de către conducătorul autovehiculului implicat în accident a unei reguli de circulație pentru care Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 prevede suspendarea exercitării dreptului de a conduce;
- (iv) fapta conducătorului de autovehicul a fost urmărită ca infracțiune, iar procurorul sau instanța de judecată a dispus una dintre soluțiile indicate în cuprinsul normei, respectiv:
  - procurorul a dispus clasarea în condițiile art. 16 alin. (1) lit. b), e) și g) din Codul de procedură penală¹³;
  - procurorul a dispus renunțarea la urmărirea penală¹⁴;

¹³ Potrivit art. 16 lit. b), e) și g) din Codul de procedură penală – „Cazurile care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale”: „(1) Acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar când a fost pusă în mișcare nu mai poate fi exercitată dacă:

...
b) fapta nu este prevăzută de legea penală ori nu a fost săvârșită cu vinovăția prevăzută de lege;

...
e) lipsește plângerea prealabilă, autorizarea sau sesizarea organului competent ori o altă condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale;

...
g) a fost retrasă plângerea prealabilă, în cazul infracțiunilor pentru care retragerea acesteia înlătură răspunderea penală, a intervenit împăcarea ori a fost încheiat un acord de mediere, în condițiile legii.”;

¹⁴ Potrivit art. 314 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală - „Soluțiile de neurmărire și netrimite în judecată”:

„ (1) După examinarea sesizării, când constată că au fost strânse probele necesare potrivit dispozițiilor art. 285, procurorul, la propunerea organului de urmărire penală sau din oficiu, soluționează cauza prin ordonanță, dispunând:

...
b) renunțarea la urmărirea penală, când nu există interes public pentru continuarea urmăririi penale.”

Potrivit art. 318 din Codul de procedură penală - „Renunțarea la urmărirea penală”: „ (1) În cazul infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii de cel mult 7 ani, procurorul poate renunța la urmărirea penală când constată că nu există un interes public în urmărirea faptei.

(2) Interesul public se analizează în raport cu:

- a) conținutul faptei și împrejurările concrete de săvârșire a faptei;
- b) modul și mijloacele de săvârșire a faptei;

- c) scopul urmărit;
- d) urmările produse sau care s-ar fi putut produce prin săvârșirea infracțiunii;
- e) eforturile organelor de urmărire penală necesare pentru desfășurarea procesului penal prin raportare la gravitatea faptei și la timpul scurs de la data săvârșirii acesteia;
- f) atitudinea procesuală a persoanei vătămate;
- g) existența unei disproporții vădite între cheltuielile pe care le-ar implica desfășurarea procesului penal și gravitatea urmărilor produse sau care s-ar fi putut produce prin săvârșirea infracțiunii.
- (3) Când autorul faptei este cunoscut, la aprecierea interesului public sunt avute în vedere și persoana suspectului sau a inculpatului, conduita avută anterior săvârșirii infracțiunii, atitudinea suspectului sau a inculpatului după săvârșirea infracțiunii și eforturile depuse pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii.
- (...)
- (5) Nu se poate dispune renunțarea la urmărirea penală pentru infracțiunile care au avut ca urmare moartea victimei.
- (6) Procurorul poate dispune, după consultarea suspectului sau a inculpatului, ca acesta să îndeplinească una sau mai multe dintre următoarele obligații:
- a) să înlătore consecințele faptei penale sau să repare paguba produsă ori să convină cu partea civilă o modalitate de reparare a acesteia;
- b) să ceară public scuze persoanei vătămate;
- c) să presteze o muncă neremunerată în folosul comunității, pe o perioadă cuprinsă între 30 și 60 de zile, în afară de cazul în care, din cauza stării de sănătate, persoana nu poate presta această muncă;
- d) să frecventeze un program de consiliere.
- (7) În cazul în care procurorul dispune ca suspectul sau inculpatul să îndeplinească obligațiile prevăzute la alin. (6), stabilește prin ordonanță termenul până la care acestea urmează a fi îndeplinite, care nu poate fi mai mare de 6 luni sau de 9 luni pentru obligații asumate prin acord de mediere încheiat cu partea civilă și care curge de la comunicarea ordonanței.
- (8) Ordonanța de renunțare la urmărire cuprinde, după caz, mențiunile prevăzute la art. 286 alin. (2), precum și dispoziții privind măsurile dispuse conform alin. (6) din prezentul articol și art. 315 alin. (2) - (4), termenul până la care trebuie îndeplinite obligațiile prevăzute la alin. (6) din prezentul articol și sancțiunea nedeplinirii dovezilor la procuror, precum și cheltuielile judiciare.
- (9) În cazul neîndeplinirii cu rea-credință a obligațiilor în termenul prevăzut la alin. (7), procurorul revocă ordonanța. Sarcina de a face dovada îndeplinirii obligațiilor sau prezentarea motivelor de neîndeplinire a acestora revine suspectului ori inculpatului.
- (10) Ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală este verificată sub aspectul legalității și temeiniciei de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, iar când a fost întocmită de acesta, verificarea se face de procurorul ierarhic superior. Când a fost întocmită de un procuror de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, ordonanța este verificată de procurorul-șef de secție, iar când a fost întocmită de acesta, verificarea se face de către procurorul general al acestui parchet.
- (11) Dispozițiile alin. (10) se aplică în mod corespunzător atunci când ierarhia funcțiilor într-o structură a parchetului e stabilită prin lege specială.
- (12) Ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală, verificată potrivit alin. (10), se comunică în copie, după caz, persoanei care a făcut sesizarea, părților, suspectului, persoanei vătămate și altor persoane interesate și se transmite, spre confirmare, în termen de 10 zile de la data la care a fost emisă, judecătorului de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță.
- (13) Judecătorul de cameră preliminară stabilește termenul de soluționare și dispune citarea persoanelor prevăzute la alin. (12).
- (14) Judecătorul de cameră preliminară hotărăște prin încheiere motivată, în camera de consiliu, cu citarea persoanelor prevăzute la alin. (12), precum și cu participarea procurorului, asupra legalității și temeiniciei soluției de renunțare la urmărirea penală. Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică soluționarea cererii de confirmare.
- (15) Judecătorul de cameră preliminară verifică legalitatea și temeinicia soluției de renunțare la urmărirea penală pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a înscrisurilor noi prezentate și, prin încheiere, admite sau respinge cererea de confirmare formulată de procuror. În cazul în care respinge cererea de confirmare, judecătorul de cameră preliminară:
- a) desființează soluția de renunțare la urmărire penală și trimite cauza la procuror pentru a începe sau a completa urmărirea penală ori, după caz, pentru a pune în mișcare acțiunea penală și a completa urmărirea penală;

- instanța penală a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei¹⁵ sau amânarea aplicării pedepsei¹⁶ și nu a dispus totodată obligația prevăzută de art. 85 alin. (2) lit. g) din Codul penal¹⁷;

b) desființează soluția de renunțare la urmărirea penală și dispune clasarea.

(16) Încheierea prin care s-a pronunțat una dintre soluțiile prevăzute la alin. (15) este definitivă. În cazul în care judecătorul a respins cererea de confirmare a soluției de renunțare la urmărirea penală, o nouă renunțare nu mai poate fi dispusă, indiferent de motivul invocat.”;

¹⁵ **Art. 80 din Codul penal** - „**Condițiile renunțării la aplicarea pedepsei**”: „(1) Instanța poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei dacă sunt întrunite următoarele condiții:

a) infracțiunea săvârșită prezintă o gravitate redusă, având în vedere natura și întinderea urmărilor produse, mijloacele folosite, modul și împrejurările în care a fost comisă, motivul și scopul urmărit;

b) în raport de persoana infractorului, de conduita avută anterior săvârșirii infracțiunii, de eforturile depuse de acesta pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii, precum și de posibilitățile sale de îndreptare, instanța apreciază că aplicarea unei pedepse ar fi inoportună din cauza consecințelor pe care le-ar avea asupra persoanei acestuia.

(2) Nu se poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei dacă:

a) infractorul a mai suferit anterior o condamnare, cu excepția cazurilor prevăzute în art. 42 lit. a) și lit. b) sau pentru care a intervenit reabilitarea ori s-a împlinit termenul de reabilitare;

b) față de același infractor s-a mai dispus renunțarea la aplicarea pedepsei în ultimii 2 ani anteriori datei comiterii infracțiunii pentru care este judecat;

c) infractorul s-a sustras de la urmărire penală ori judecată sau a încercat zădărnicea aflării adevărului ori a identificării și tragerii la răspundere penală a autorului sau a participanților;

d) pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea mai mare de 5 ani.

(3) În caz de concurs de infracțiuni, renunțarea la aplicarea pedepsei se poate dispune dacă pentru fiecare infracțiune concurentă sunt îndeplinite condițiile prevăzute în alin. (1) și alin. (2).”;

¹⁶ **Art. 83 din Codul penal** - „**Condițiile amânării aplicării pedepsei**”: „(1) Instanța poate dispune amânarea aplicării pedepsei, stabilind un termen de supraveghere, dacă sunt întrunite următoarele condiții:

a) pedeapsa stabilită, inclusiv în cazul concursului de infracțiuni, este amenda sau închisoarea de cel mult 2 ani;

b) infractorul nu a mai fost condamnat anterior la pedeapsa închisorii, cu excepția cazurilor prevăzute în art. 42 lit. a) și lit. b) sau pentru care a intervenit reabilitarea ori s-a împlinit termenul de reabilitare;

c) infractorul și-a manifestat acordul de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității;

d) în raport de persoana infractorului, de conduita avută anterior săvârșirii infracțiunii, de eforturile depuse de acesta pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii, precum și de posibilitățile sale de îndreptare, instanța apreciază că aplicarea imediată a unei pedepse nu este necesară, dar se impune supravegherea conduitei sale pentru o perioadă determinată.

(2) Nu se poate dispune amânarea aplicării pedepsei dacă pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este de 7 ani sau mai mare sau dacă infractorul s-a sustras de la urmărire penală ori judecată sau a încercat zădărnicea aflării adevărului ori a identificării și tragerii la răspundere penală a autorului sau a participanților.

(2¹) Nu se poate dispune amânarea pedepsei în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 335 și 336.

*Alineatul a fost introdus prin Legea 172/2024.

(3) Amânarea aplicării pedepsei închisorii atrage și amânarea aplicării amenzii care însoțește pedeapsa închisorii în condițiile art. 62.

(4) Sunt obligatorii prezentarea motivelor care au determinat amânarea aplicării pedepsei și atenționarea infractorului asupra conduitei sale viitoare și a consecințelor la care se expune dacă va mai comite infracțiuni sau nu va respecta măsurile de supraveghere ori nu va executa obligațiile ce îi revin pe durata termenului de supraveghere.”;

¹⁷ **Art. 85 alin. (2) lit.g) din Codul penal** - „**Măsurile de supraveghere și obligațiile**”: „Instanța poate impune persoanei față de care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei să execute una sau mai multe dintre următoarele obligații:

...

g) să nu conducă anumite vehicule stabilite de instanță;”;

- instanța penală a dispus încetarea procesului penal în condițiile art. 16 alin. (1) lit. e) și g) din Codul de procedură penală.

Se observă că, deși în definiția legală a accidentului de circulație conținută în art. 75 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, preexista condiția rănirii uneia sau mai multor persoane, totuși, atunci când a enunțat condițiile legale pentru dispunerea măsurii administrative având ca obiect și efecte suspendarea dreptului de a conduce, legiuitorul a indicat condiția suplimentară privind „vătămarea corporală” a unei persoane.

Din această juxtapunere de concepte, rezultă că legiuitorul a avut în vedere anumite consecințe vătămătoare pentru integritatea corporală a persoanelor, consecințe pe care nu le-a suprapus, în mod necesar, noțiunii de „rănire”, astfel cum acesta preexista în definiția legală a accidentului de circulație și cum, în prealabil, fusese explicitată prin decizia nr. 5/2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

Totodată, măsura administrativă a suspendării dreptului de a conduce se dispune atunci când conducătorul autovehiculului, tractorului agricol sau forestier ori tramvaiului, care a cauzat accidentul de circulație a încălcat o regulă de circulație pentru care Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 republicată, prevede suspendarea dreptului de a conduce.

În analiza acestei condiții, se impune a fi observată natura juridică a măsurii administrative aflată în discuție.

Astfel, în lumina dispozițiilor art. 96 alin. (1) și alin. (2) lit.b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, privind circulația pe drumurile publice, republicată, suspendarea exercitării dreptului de a conduce pe timp limitat are natura unei sancțiuni contravenționale complementare, având ca scop înlăturarea unei stări de pericol și preîntâmpinarea săvârșirii altor fapte interzise de lege, care se aplică prin același proces – verbal prin care se aplică și sancțiunea principală a amenzii sau avertismentului.

Sancțiunea contravențională complementară a suspendării dreptului de a conduce pentru perioade de 30/60/90/120 de zile este prevăzută de art. 100 alin. (3),

art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 pentru săvârșirea unor fapte contravenționale ale căror elemente de tipicitate nu includ și nu pot include, sub nicio formă, decesul sau vătămarea integrității fizice a unei persoane.

Aceste din urmă consecințe, care privesc viața, integritatea fizică și sănătatea persoanelor participante la traficul rutier sau aflate în apropierea acestuia, constituie obiect juridic special al infracțiunilor contra vieții, integrității corporale sau sănătății, fiind atașate unei forme mai grave de ilicit, cea a ilicitului penal.

Tocmai de aceea, premisele *sine qua non* pentru luarea măsurii administrative care face obiect al reglementării conținută în art. 103 alin. (1) lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 sunt date de urmărirea faptei conducătorului autovehiculului implicat în accidentul de circulație ca infracțiune și stingerea conflictului de drept penal în faza de urmărire penală sau în faza de judecată printr-una dintre soluțiile menționate în cuprinsul normei care consacră măsura administrativă, soluții care, prin obiect și efecte, nu includ și interdicția de a conduce anumite vehicule stabilite de instanță.

În cauzele indicate de autorul sesizării, actul administrativ de suspendare a dreptului de a conduce pentru o perioadă de 180 de zile a fost emis de șeful poliției rutiere ulterior adoptării, de către procuror, a unei soluții de clasare a dosarului penal, întocmit ca urmare a producerii unui accident de circulație, în urma căruia a rezultat vătămarea corporală a unor persoane care nu au înțeles să formuleze plângerea prealabilă prevăzută de art. 196 alin. (6) din Codul penal¹⁸ și nici să se prezinte la medicul legist, în vederea unei examinări medico-legale și stabilirii, în această modalitate, a gravității vătămării corporale evaluată prin zile de îngrijiri

¹⁸ Potrivit **art. 196 alin. (6) din Codul penal**, în cazul infracțiunii de vătămare corporală din culpă, acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Prin **decizia nr. 4 din 4 martie 2015 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 244 din 9 aprilie 2015** s-a stabilit că infracțiunea de vătămare corporală din culpă prevăzută de art. 184 alin. (2) teza I (fapta a avut vreuna din urmările prevăzute de art. 182 alin. (1) și alin.(4) din Codul penal din 1969 în ipoteza în care fapta a produs o vătămare ce a necesitat între 11 și 90 de zile îngrijiri medicale și nu îndeplinește una dintre condițiile impuse de alin. (1) al art. 196 din Codul penal este dezincriminată începând cu data de 1 februarie 2014.

medicale¹⁹. Din probele administrate și conținutul ordonanțelor de clasare rezulta că, prin accidentul de circulație s-au produs vătămări corporale unor persoane, în sensul că au existat leziuni traumatice care, însă, nu au fost evaluate medico-legal.

În acest punct al analizei condițiilor legale pentru luarea măsurii administrative a suspendării dreptului de a conduce, se relevă atât natura juridică, cât și scopul acesteia.

Astfel, suspendarea dreptului de conduce, obligatoriu a fi dispusă de către șeful poliției rutiere pe a cărei rază teritorială s-a produs accidentul de circulație, în ipoteza prevăzută de art. 103 alin. (1) lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, modificată și completată, are natura unei sancțiuni contravenționale complementare, măsura fiind aplicabilă atunci când sunt întrunite condițiile prevăzute de lege în acest scop. În configurarea art. 103 alin. (1) lit.d) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 195/2002, măsura poate fi aplicată independent de aplicarea unei sancțiuni contravenționale principale conducătorului autovehiculului care a cauzat accidentul de circulație și care, totodată, a încălcat, cu prilejul aceluiași accident, o regulă de circulație pentru care Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, modificată și completată prevede suspendarea dreptului de a conduce.

¹⁹ Potrivit art 172 alin. (11) din Codul de procedură penală, „Certificatul medico-legal are valoarea unui raport de constatare”.

Potrivit art. 9 alin. (1) și (2) lit.c) din Normele procedurale privind efectuarea expertizelor, a constatărilor și a altor lucrări medico-legale aprobate prin Ordinul comun nr. 1.134/255/2000 al ministrului justiției și ministrului sănătății, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 459 din 19 septembrie 2000, cu modificările și completările ulterioare:

„(1) Actele medico-legale sunt raportul de expertiză, raportul de constatare, certificatul, buletinul de analiză și avizul.

(2) În sensul prezentelor norme:

...

c) prin certificat medico-legal se înțelege actul întocmit de medicul legist la cererea persoanelor interesate și care cuprinde date privind examinarea medico-legală;”;

Potrivit art. 15 lit.b) și c) din aceleași norme: „Examinările medico-legale în vederea eliberării certificatelor medico-legale, la cererea persoanelor interesate, se referă la:

...

b) constatarea leziunilor traumatice recente, înainte de dispariția leziunilor externe, dar nu mai târziu de 30 de zile de la data producerii;

c) constatarea infirmităților și a stărilor de boală consecutive leziunilor traumatice certificate conform lit. b);”;

Măsura administrativă funcționează, în acest caz, independent de aplicarea sancțiunii contravenționale principale²⁰ și dă expresie unei răspunderi administrative al cărei scop este orientat preponderent, date fiind condițiile prevăzute de lege pentru luarea măsurii, nu spre un obiectiv punitiv, ci spre unul esențialmente preventiv și disuasiv, urmărind înlăturarea unei stări de pericol pentru siguranța circulației pe drumurile publice și protecția altor persoane împotriva riscului pe care îl prezintă pentru siguranța rutieră un conducător auto care a încălcat regulile de circulație rutieră și, totodată, a produs un accident de circulație din care a rezultat decesul sau vătămarea corporală a unei persoane.

Acest scop al suspendării dreptului de a conduce este subliniat și în jurisprudența Curții Constituționale²¹, precum și în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului care a fost valorificată la pronunțarea deciziei în interesul legii nr. 5 din 12 iunie 2021 a Înaltei Curți de Casație și Justiție²².

Prin urmare, *măsura administrativă a suspendării dreptului de a conduce pe o perioadă de 180 de zile prevăzută de art. 103 alin. (1) lit. d) din Ordonanța de urgență a*

²⁰ În unele situații, atunci când durata cercetărilor penale a depășit un an de la data săvârșirii faptei/constatării acesteia, sancțiunea contravențională principală pentru încălcarea regulii de circulație prevăzută în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, modificată și completată nu mai putea fi aplicată, dată fiind intervenirea prescripției răspunderii contravenționale în condițiile art. 13 alin. (3) teza finală din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, modificată și completată, text potrivit căruia: „Când fapta a fost urmărită ca infracțiune și ulterior s-a stabilit că ea constituie contravenție, prescripția aplicării sancțiunii nu curge pe tot timpul în care cauza s-a aflat în fața organelor de cercetare sau de urmărire penală ori în fața instanței de judecată, dacă sesizarea s-a făcut înăuntrul termenului prevăzut la alin. (1) sau (2). Prescripția operează totuși dacă sancțiunea nu a fost aplicată în termen de un an de la data săvârșirii, respectiv constatării faptei, dacă prin lege nu se dispune altfel”.

O derogare expresă directă de la această normă este consacrată, în prezent, în art. 103 alin. (10) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, modificată și completată, text introdus prin art. I pct. 29 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2024 pentru modificarea și completarea unor acte normative în scopul creșterii siguranței rutiere, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 610 din 29 iunie 2024, potrivit căruia: „Prin derogare de la prevederile art. 13 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, în situațiile în care nu sunt îndeplinite condițiile dispunerii măsurii administrative a suspendării exercitării dreptului de a conduce prevăzute la alin. (1) lit. c) sau d), după caz, dar s-a stabilit că fapta conducătorului de autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai constituie contravenție, prescripția aplicării sancțiunii contravenționale se consideră că nu a curs pe tot timpul în care cauza s-a aflat în fața organelor de urmărire penală ori în fața instanței de judecată. Prescripția operează totuși dacă sancțiunea contravențională nu este aplicată în termen de 2 ani de la data săvârșirii”.

Însă, în raport de cazuistica prezentată în sesizarea de recurs în interesul legii, aceste din urmă modificări legislative nu sunt incidente.

²¹ Deciziile nr. 1.041/2010, nr. 124/2011, nr. 1.599/2011, nr. 930/2011, nr. 122/2017 și nr. 78/2020 par. 15, precit. Supra § 2;

²² În acest sens paragrafele 41 și 42 ale deciziei nr. 5 din 21 aprilie 2021 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii, precit. Supra § 3.3.;

Guvernului nr. 195/2002, republicată, modificată și completată, se înfățișează ca o consecință a încălcării unei reguli de circulație pe drumurile publice și producerii unui accident rutier din care a rezultat decesul sau vătămarea corporală a unei persoane, atunci când conflictul de drept penal a fost soluționat în faza de urmărire penală sau în faza de judecată, fără ca în procesul penal, astfel soluționat să fi fost instituită obligația conducătorului autovehiculului, tractorului agricol sau forestier ori tramvai de a nu conduce anumite vehicule.

§ 4.3.2. Constatările precedente, rezultate din logico-sistematică a normei sunt susținute și de aspectele rezultate din analiza lucrărilor parlamentare din care a rezultat apariția în fondul legislativ a dispozițiilor art. 103 alin. (1) lit.d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată.

Astfel, textul a fost introdus în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, prin art. I pct. 3 din Legea nr. 152/2019 pentru aprobarea cu modificări a Ordonanței Guvernului nr. 21/2014 sub forma unui amendament adus proiectului legii de aprobare a ordonanței guvernului, amendament adoptat de Comisia pentru industrii și servicii, Comisia juridică, de disciplină și imunități și Comisia pentru transporturi și infrastructură ale Camerei Deputaților (cameră decizională).

Potrivit raportului comun suplimentar nr. 4c-3/33/2015, nr. 4c-11/119/2015 și nr. 4c-4/15/2015 întocmit de cele trei comisii parlamentare la 4 decembrie 2018, dispoziția legală se regăsește sub forma unui amendament admis la legea de aprobare a Ordonanței Guvernului nr. 21/2014, având următoarea redactare:

„ 24⁴. La articolul 103 alineatul (1), după litera c) se introduc două noi litere, lit. d) și lit. e) cu următorul cuprins:

d) pentru o perioadă de 90 zile în cazul accidentului de circulație din care a rezultat decesul sau vătămarea corporală a unei persoane dacă a fost încălcată o regulă de circulație pentru care prezenta ordonanță de urgență prevede suspendarea exercitării dreptului de a conduce și instanța de judecată sau procurorul a dispus clasarea în condițiile art. 16 alin.(1) lit. b), e) și g) din Codul de procedură penală, renunțarea la urmărirea penală, renunțarea la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei dacă nu a fost dispusă obligația prevăzută

la art. 85 alin. (2) lit. g) din Codul penal ori încetarea procesului penal în condițiile art.16 alin.(1) lit. e) și g) din Codul procedură penală.”²³.

Dispozițiile art. 103 alin. (1) lit.d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată au fost ulterior modificate prin art. I pct. 23 din Ordonanța Guvernului nr. 1/2022, singura modificare adusă privind majorarea duratei măsurii administrative a suspendării dreptului de a conduce, de la 90 de zile, la 180 de zile, condițiile pentru luarea acestei măsuri, inițial stabilite prin Legea nr. 152/2019 rămânând nemodificate.

Aceste modificări normative au avut în vedere scopul general al legislației rutiere, de a proteja viața, integritatea și sănătatea persoanelor care participă la traficul rutier sau se află în apropierea acestuia, apreciate în contextul ansamblului reglementării ca fiind valori fundamentale care trebuie să aibă prioritate în fața mobilității ori a altor obiective ale sistemului de transport rutier. Majorarea perioadei de suspendare a fost justificată prin necesitatea asigurării unei gradualități a măsurii

²³ https://www.cdep.ro/comisii/transport/pdf/2018/rp037_15.pdf - pagină consultată în data de 23.08.2024.

Amendamentul are următoarea motivare: «Propunerea reglementează distinct cazurile de suspendare a dreptului de a conduce dispuse când fapta a fost urmărită ca infracțiune contra siguranței circulației pe drumurile publice față de cazurile în care s-a produs un accident de circulație din care a rezultat decesul sau rănirea unei persoane. Această propunere este justificată de faptul că, în prezent, textul de lege lasă loc de interpretare, putându-se înțelege că aplicarea suspendării în cazul infracțiunilor prevăzute în prezent de Codul penal este condiționată de încălcarea unei reguli de circulație pentru care legea prevede suspendarea exercitării dreptului de a conduce. Printr-o astfel de interpretare se restrânge semnificativ cadrul legal de aplicare a măsurii administrative, singura infracțiune contra siguranței circulației pe drumurile publice al cărei element material constă în încălcarea unei reguli de circulație pentru care este prevăzută suspendarea ca sancțiune contravențională complementară este conducerea sub influența băuturilor alcoolice. Totodată, se reglementează distinct cazurile în care se dispune suspendarea exercitării dreptului de a conduce autovehicule pentru infracțiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice în cazul accidentului de circulație din care a rezultat decesul sau rănirea unei persoane, întrucât condițiile în care faptele sunt cercetate sunt distincte. Astfel, fapta săvârșită în cazul accidentului de circulație este urmărită penal numai la plângerea prealabilă a părții vătămate, existând în această situație mai multe temeuri de clasare care presupun existența infracțiunii (ex. art. 16 alin. (1) lit. e) și g) C.p.p). În cazurile în care s-a produs un accident de circulație din care a rezultat decesul sau rănirea, se propune introducerea în text a condiției „dacă a fost încălcată o regulă de circulație prevăzută de prezenta ordonanță de urgență”, fiind reformulată sintagma actuală „dacă prezenta ordonanță de urgență prevede suspendarea exercitării dreptului de a conduce”. Raționamentul constă în faptul că se pot produce accidente, din care să rezulte decesul sau rănirea gravă a unor persoane și prin încălcarea unei norme rutiere pentru care nu este prevăzută sancțiunea contravențională complementară a suspendării. În acest sens, menționăm schimbarea direcției de mers fără asigurarea corespunzătoare; nerespectarea indicatorului accesul interzis, etc. În ceea ce privește reglementarea aplicării măsurii administrative în cazul dispunerii clasării în condițiile art. 16 alin. (1) lit.b) teza a II-a din Codul de procedură penală, aceasta este justificată de necesitatea prevederii și a situației conducătorului unui vehicul care a săvârșit fapta, însă cu o altă formă de vinovăție decât cea prevăzută de legea penală. Exemplificăm prin cazul în care o persoană încalcă obligația de a nu conduce un vehicul întrucât nu știa că are suspendat dreptul de a conduce, deși a fost îndeplinită procedura de comunicare, însă, aceasta nu s-a prezentat să ridice corespondența sau a refuzat să o primească. Un alt argument ar fi faptul că în materie penală este cerută expres o formă de vinovăție, în timp de în materie contravențională/administrativă este atrasă răspunderea indiferent de forma de vinovăție avută în săvârșirea faptei. »;

administrative în cazul faptelor de natură penală, care nu au îndeplinit toate condițiile pentru a fi angajată răspunderea penală a persoanei, comparativ cu situațiile în care măsura suspendării dreptului de a conduce este aplicată ca sancțiune contravențională complementară pentru săvârșirea unei fapte contravenționale²⁴.

În reglementarea acestui caz de suspendare a dreptului de a conduce, legiuitorul ordinar²⁵ și cel delegat²⁶ au avut în vedere scopul general al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002, acela de a proteja viața, integritatea corporală și sănătatea persoanelor, precum și siguranța traficului rutier.

În plus, s-a avut în vedere existența, în realitatea obiectivă, a unor fapte ilicite pentru care, în situații precum cele indicate în sesizarea de recurs în interesul legii²⁷, nu mai este posibilă atragerea răspunderii penale și nici a celei contravenționale²⁸.

Prin instituirea măsurii administrative și majorarea duratei acesteia, legiuitorul a înțeles să nu lase fără niciun efect juridic acele conduite ilicite care, fără a atrage, în anumite situații determinate, consecințe în planul răspunderii penale, presupun, însă, încălcarea unor reguli de circulație pe drumurile publice, pentru care Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 prevede suspendarea dreptului de a conduce, conduite obiectivate în contextul unui accident de circulație având consecințe asupra integrității corporale a unor terțe persoane.

§ 4.3.3. Concluziile precedente, rezultate din analiza logico-sistematică și teleologică a normei justifică, în continuare, concluzia în sensul că sintagma

²⁴ În acest sens:

- Expunerea de motive a Legii privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 1/2022 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 (proiectul legii înregistrat la Camera Deputaților sub nr. PL-x 163/04.04.2022 și la Senat sub nr. L17/31.01.2022 se află în faza de analiză la comisii) - <https://www.cdep.ro/proiecte/2022/100/60/3/em191.pdf> - pagină consultată în data de 23.08.2024;

- Tabelul comparativ la proiectul Ordonanței Guvernului nr. 1/2022 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice - <https://www.cdep.ro/proiecte/2022/100/60/3/comp191.pdf> - pagină consultată în data de 23.08.2024;

²⁵ Parlamentul, atunci când a introdus în fondul activ măsura administrativă;

²⁶ Guvernul, atunci când a majorat durata măsurii, pentru a fi asigurată aprioric proporționalitatea acestei durate cu gravitatea faptelor;

²⁷ Persoana vătămată în accidentul de circulație nu depune plângere prealabilă și nici nu prezintă un certificat medico-legal;

²⁸ Prin aplicarea sancțiunii amenzii pentru încălcarea regulii de circulație revăzută de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, conform celor prezentate Supra § 4.3.1.;

„vătămarea corporală” conținută în art. 103 alin. (1) lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, nu trebuie să primească același înțeles cu noțiunea de „rănire” conținută de art. 75 lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002, pentru definiția accidentului de circulație, astfel cum această noțiune a fost explicitată prin decizia nr. 5/2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chesituni de drept în materie penală²⁹, dar nici cu sintagma „vătămarea integrității corporale ori sănătății uneia sau mai mult persoane”, astfel cum acesta din urmă a fost interpretată prin decizia nr. LXVI (66) din 15 octombrie 2007 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secțiile Unite³⁰ și nici nu se confundă cu urmările specifice ale infracțiunii de vătămare corporală, indicate în enumerarea conținută de art. 194 alin. (1) din Codul penal.

În precedentele cauze, fiind vorba despre noțiuni/concepte/sintagme utilizate în cuprinsul unor norme de drept penal sau pe baza cărora se determina conținutul unor norme juridice de natură penală, față de principiul de interpretare *poenalia sunt restringenda*, în deciziile nr. LXVI (66)/2007 și nr. 5/2018, care au statuat asupra elementelor de tipicitate ale infracțiunii de părăsire a locului accidentului, instanța supremă a optat pentru o interpretare și aplicare restrictivă a normelor incidente.

Raționamentele și soluțiile instanței supreme dezvoltate în cuprinsul acestor decizii nu sunt aplicabile *mutatis mutandis* în privința măsurii administrative, a cărei premisă de aplicare este dată, în principal, de încălcarea unei reguli privind circulația pe drumurile publice, regulă pentru care Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 prevede suspendarea dreptului de a conduce autovehicule și al cărei scop, astfel cum s-a demonstrat în precedent, nu este orientat spre atragerea răspunderii penale și nici măcar spre aplicarea unei amenzi contravenționale conducătorului autovehiculului care a cauzat accidentul de circulație, ci spre înlăturarea unei stări de pericol pentru siguranța traficului rutier și prevenirea riscului potențial pe care îl prezintă pentru siguranța terțelor persoane, participante la acest trafic sau aflate în proximitatea acestuia, un comportament neconform regulilor de circulație rutieră.

²⁹ Precit., Supra § 3.2.;

³⁰ Precit., Supra § 3.1.;

Practic, măsura prevăzută de art. 103 alin. (1) lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 dă expresie unui raport de răspundere contravențională, ca formă a răspunderii administrative³¹, ce se naște din săvârșirea unei fapte ilicite prin care au fost încălcate norme referitoare la circulația pe drumurile publice, concluzie susținută și de topografia textului în Capitolul VII al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002, intitulat „Răspunderea contravențională”.

Este adevărat că potrivit art. 47 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 se completează din punct de vedere al dreptului material, cu dispozițiile Codului penal. Însă, în privința măsurii administrative prevăzută de art. 103 alin. (1) lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată nu se identifică, din perspectiva problemei de drept ce face obiect al analizei, o normă sau instituție juridică de drept penal, aplicabilă în completarea normei de drept contravențional pe care textul o conține.

În consecință, observând și scopul preventiv al măsurii administrative, în considerarea dispozițiilor art. 36 alin. (4) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, modificată și completată, sintagma „vătămare corporală” conținută în art. 103 alin. (1) lit.d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, modificată și completată ar trebui să primească înțelesul curent din limba română modernă³², fără a prezenta relevanță evaluarea vătămării corporale prin zile de îngrijiri medicale.

³¹ În sensul dispozițiilor art. 565 din Codul administrativ aprobat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019, modificat și completat, **Răspunderea administrativă:** „(1) Răspunderea administrativă reprezintă acea formă a răspunderii juridice care constă în ansamblul de drepturi și obligații conexe de natură administrativă care, potrivit legii, se nasc ca urmare a săvârșirii unei fapte ilicite prin care se încalcă norme ale dreptului administrativ.

(2) Răspunderea se stabilește în funcție de forma de vinovăție și de participarea efectivă la încălcarea legii.

(3) Răspunderea administrativă nu exclude și se poate completa cu alte forme ale răspunderii juridice, în condițiile legii”. Potrivit art. 566 din Codul administrativ - **Formele răspunderii administrative:** „Răspunderea administrativă poate fi disciplinară, contravențională sau patrimonială”.

În art. 572 din Codul administrativ, răspunderea administrativ-contravențională este definită ca reprezentând o formă a răspunderii administrative care intervine în cazul săvârșirii unei contravenții identificate potrivit legislației specifice în domeniul contravențiilor.

³²Potrivit DEX, 1. *Vătămare*, Acțiunea de a (se) vătăma și rezultatul ei.

1.1. Rănire, rană; lovire, lovitură; îmbolnăvire, boală;

sinonime: boală lovire lovitură rană rănire îmbolnăvire

1.1.1. figurat Cauzare a unui neajuns, a unui rău.

1.2. Pagubă, stricăciune.

sinonime: pagubă, stricăciune

Din perspectiva aplicării măsurii administrative prevăzută de art. 103 alin. (1) lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002, republicată, modificată și completată, este necesar un fundament probator din care să rezulte existența unor traumatisme/leziuni/răniri/lovituri corporale suferite de victima accidentului de circulație.

§ 4.3.4. În fine, se observă că prima orientare de jurisprudență produce consecințe incompatibile cu principiul echității și, totodată, nu corespunde scopului pentru care legiuitorul a instituit măsura administrativă a suspendării dreptului de a conduce determinat de încălcarea unei reguli de circulație pentru care Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 prevede această sancțiune contravențională complementară.

Spre exemplu, în temeiul art. 101 alin. (3) lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, modificată și completată, conducătorului autovehiculului care nu a respectat regulile privind trecerea pe culoarea roșie a semaforului, dacă prin aceasta s-a produs un accident de circulație din care a/au rezultat numai avarierea unui vehicul sau alte pagube materiale, odată cu sancțiunea amenzii, i se aplică și sancțiunea contravențională complementară a suspendării dreptului de a conduce pentru o perioadă de 60 de zile.

Însă, atunci când prin încălcarea aceleiași reguli de circulație, conducătorul autovehiculului produce un accident de circulație din care rezultă vătămarea corporală a unei persoane, deci o consecință în mod vădit mai gravă decât avarierea unui vehicul sau orice altă pagubă materială, adoptarea primei orientări de jurisprudență, care condiționează aplicarea măsurii administrative de prezentarea unui certificat medico-legal din care să rezulte că leziunile cauzate victimei accidentului de circulație au necesitat pentru vindecare cel puțin o zi de îngrijiri medicale, conduce la neaplicarea măsurii administrative.

În aceeași ipoteză, când a trecut mai mult de un an de la data săvârșirii faptei, nu mai este posibilă nici aplicarea sancțiunii contravenționale principale, motiv pentru care, și din această perspectivă, adoptarea primei orientări de jurisprudență rezidă într-o situație de impunitate totală și absolută, deci, la o aplicare a legii contrară principiului echității, gradului de pericol social concret al faptei ilicite a

conducătorului autovehiculului, conducând, totodată, și la eludarea scopului preventiv al măsurii administrative prevăzută de art. 103 alin. (1) lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, modificată și completată.

§ 4. În consecință, apreciez că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 103 alin.(1) lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, astfel cum a fost modificată și completată prin Ordonanța Guvernului nr. 1/2022, suspendarea exercitării dreptului de a conduce autovehicule, tractoare agricole sau forestiere ori tramvaie pentru o perioadă de 180 de zile se dispune și în cazul accidentului de circulație din care a rezultat vătămarea corporală a unei persoane, produs ca urmare a încălcării de către conducătorul de autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai a unei reguli de circulație pentru care Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, modificată și completată prevede suspendarea exercitării dreptului de a conduce, nefiind necesar ca vătămarea corporală să fie evaluată printr-un certificat medico-legal.

Pentru aceste motive, în temeiul dispozițiilor art. 517 din Codul de procedură civilă, solicit admiterea recursului în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava și pronunțarea unei decizii prin care să se asigure interpretarea și aplicarea unitară a legii în problema de drept sesizată.

**PROCUROR GENERAL,
Alex-Florin FLORENȚA**